

ни неволи. Затворитѣ бѣха препълнени съ български първенци, особено млади хора, учители, търговци, занаятчи. Нѣкои бѣха откарани въ Диаръ-Бекиръ, любимото мѣсто на турския властникъ, предопредѣлено за българския бунтовникъ. Бѣсилки се издигнаха въ Търново и въ цѣлата долина на „Марица“, която буквално казано „шумѣше окървавена“...

Церкви опоганени, сручени и опожарени, цѣли села ограбени, съсипани, трупове на дѣца, старци и бабички захвърлени по пштища и улици, плачове, вопли и ридания... Това бѣ единъ кжтъ отъ голѣмата и ужасна картина! Терорътъ се носѣше и упражняваше на всѣка стѣпка. Цариградскиятъ вестникъ не престана и сега да изпълнява своята задача. Въ редица статии в. „Вѣкъ“ опровергава официалното съобщение, че въ Стара-Загора и Шуменъ нѣмало нищо (1875) и искаше анкета, за да се види тамъ възстание ли е било, съзаклятие ли, или само едно живо изявление на естествени негодувания. „Вѣкъ“ иска и амнистия за всички политически престѣпници (бр. 42). Той отиваше по-далечъ и настояваше българскиятъ езикъ да стане официаленъ за мѣстата, дето живѣятъ българи,—(както това се прие на Цариградската конференция)—да се приематъ чиновници българи навсѣкжде. Колкото за реформения ферманъ отъ 12 дек. 1876 г., той заявява, този пжтъ поне дано не стане както съ Хати-Хумаюна отъ по-ранна дата.

Когато М. Балабановъ спрѣ „XIX вѣкъ“ за да иде съ Драганъ Цанкова по чуждитѣ дворове да носятъ „изложение“ за българскитѣ домогвания, Иванъ Найденовъ остана да продължава да носи тежкия кръстъ на преследванъ вестникарь, да пише „възможното“ и така да освѣтлява по възможность българския читателъ и публика. Този именно печатъ, като изтъкваше въ едри черти безобразията на турското управление и будѣше народната самосвѣсъ, бѣше приготвилъ онова отчаяно движение, което обхвана България, особено южната ѣ часть. Цариградскиятъ печатъ пише открито „Смушения въ България“ (май 1876). Свирепоститѣ въ България и английскитѣ за тѣхъ отзиви, бѣха изложени въ всичкитѣ имъ подробности — оосгоятелство, което произвеждаше дълбоко впечатление въ българското общество. То поддържаше силитѣ, подхранваше надеждитѣ и всички инстинктивно поглеждаха къмъ Русия: очакваха деня на спасението. В. „Напредъкъ“ извика: „Помогнете, избавете ни отъ разни черкези и злосторници“ (9 окт. 1876).

И българскиятъ читателъ бѣше станалъ голѣмъ майсторъ въ четенето на Цариградския вестникъ: той обръщаше внимание не